

Metodika pro hodnocení rozvoje informační gramotnosti

Praha, červen 2015

Obsah

1	Účel dokumentu	3
2	Vymezení pojmu informační gramotnost	3
2.1	Dosavadní stav	3
2.2	Definice informační gramotnosti	4
2.3	Specifika sledování rozvoje informační gramotnosti v českém vzdělávacím prostředí.....	5
3	Indikátory pro sledování a hodnocení rozvoje informační gramotnosti	5
3.1	Přístup k formulaci indikátorů rozvoje informační gramotnosti.....	5
3.2	Indikátory podmínek rozvoje informační gramotnosti	6
3.3	Indikátory procesu rozvoje informační gramotnosti	7
3.4	Indikátory dosažené úrovně informační gramotnosti.....	8
4	Postup inspekční činnosti pro sledování rozvoje informační gramotnosti.....	8
4.1	Postupy při vyhodnocování zjištěných informací	9
5	Využití dalších modulů inspekčního informačního systému ve sledování rozvoje informační gramotnosti	10
6	Závěr	10

Přílohy

Příloha č. 1: Soubor indikátorů podmínek rozvoje informační gramotnosti

Příloha č. 2: Soubor indikátorů procesu rozvoje informační gramotnosti

Příloha č. 3: Dotazník pro učitele k rozvoji informační gramotnosti

Příloha č. 4: Dotazník pro ICT metodika/koordinátora k rozvoji informační gramotnosti

Příloha č. 5: Soubor indikátorů dosažené úrovně informační gramotnosti

1 Účel dokumentu

Nově vytvořená metodika pro hodnocení rozvoje informační gramotnosti je jednou ze šesti metodik zacílených v rámci projektu *Národní systém inspekčního hodnocení vzdělávací soustavy v České republice* (dále jen „NIQES“) na šest klíčových gramotností uvedených v doporučení Evropského parlamentu a Rady o klíčových schopnostech pro celoživotní vzdělávání – čtenářské gramotnosti, matematické gramotnosti, přírodovědné gramotnosti, sociální gramotnosti, jazykové gramotnosti a informační gramotnosti. Vytvořená a zde popsaná metodika dává České školní inspekci metodický návod pro sledování a hodnocení účinnosti podpory rozvoje informační gramotnosti v duchu moderního přístupu reflektujícího význam, který má schopnost vhodnými technologickými prostředky získávat, účinně zpracovávat a interpretovat informace v moderním světě.

Základními částmi dokumentu jsou:

- vymezení informační gramotnosti v návaznosti na dosavadní situaci s odůvodněním zvoleného přístupu k pojetí informační gramotnosti,
- vymezení indikátorů sledování rozvoje informační gramotnosti včetně jejich odůvodnění a vysvětlení jejich účelu,
- popis nástrojů (formulářů) vytvořených pro sledování rozvoje informační gramotnosti,
- inspekční postup pro sledování podpory rozvoje informační gramotnosti,
- způsob využití hlavních modulů inspekčního informačního systému (dále jen „InspIS“) vytvořeného v rámci projektu NIQES ve sledování rozvoje informační gramotnosti,
- seznam příloh, kterými jsou konkrétní vytvořené nástroje zahrnuté v popisované metodice hodnocení účinnosti podpory rozvoje informační gramotnosti.

Pro sledování a hodnocení rozvoje informační gramotnosti je klíčové porozumění tomu, co je obsahem informační gramotnosti, jaké činnosti žáků jsou jejím projevem a které činnosti učitele k jejímu rozvoji přispívají. Proto je hlavní část metodiky jejího sledování věnována objasnění těch základních principů, které mají být v procesu sledování rozvoje informační gramotnosti rozpoznávány a hodnoceny.

2 Vymezení pojmu informační gramotnost

2.1 Dosavadní stav

Informační gramotnost je trvale vnímána jako komplex dovedností nezbytných pro úspěšné zapojení se do současné společnosti. V rámci dosavadního přístupu odvozeného od požadavků rámcových vzdělávacích programů, coby základních kurikulárních dokumentů závazných pro vzdělávání ve školách a školských zařízeních, k nimž Česká školní inspekce musela z logických důvodů vztahovat kritéria jí realizované inspekční činnosti tematicky zaměřené na oblast informační gramotnosti, bylo sledování obsahu informační gramotnosti zaměřeno převážně na **znalost technologií**, jejich fungování a použitelnosti ve vzdělávání i reálném životě, a rozvoji kompetencí¹ žáků k jejich používání. Takový přístup nepostihuje

¹ Rámcový vzdělávací program nepracuje s pojmem gramotnost, ale pouze s kompetencemi; ty jsou však základními stavebními kameny kterékoli funkční gramotnosti, informační gramotnost nevyjímaje.

problematiku informační gramotnosti v plné šíři – zaměřuje se především na kompetence nutné pro využití digitálních technologií při práci s informacemi, při učení, plnění pracovních úkolů nebo v osobním či občanském životě tak, jak bývá obvyklé při vymezování digitální (případně ICT) gramotnosti.

Neujasněnost vymezení informační gramotnosti vedla k tomu, že v jednotlivých tematických šetřeních zaměřených na rozvoj informační gramotnosti u žáků v základních a středních školách (dále jen „žáků“), která Česká školní inspekce realizovala ve tříletém cyklu, byla pozornost věnována spíše materiálním podmínkám škol v oblasti informačních technologií než sledování výukových prvků rozvoje informační gramotnosti žáků během vzdělávání.

Výše zmíněné skutečnosti a dále nastavený trend České školní inspekce² zaměřit svou pozornost (vedle podmínek a výsledků) zejména na pedagogický proces jako takový (jeho průběh, kvalitu a účinnost) a na jeho hlavní aktéry byly jedním z důvodů potřeby nového způsobu hodnocení účinnosti podpory informační gramotnosti, včetně nové definice, metodiky hodnocení účinnosti podpory informační gramotnosti, nástrojů pro zjišťování informací o vzdělávání v oblasti informační gramotnosti a jejich vyhodnocování. Naplnění této potřeby bylo v rámci projektu NIQES určujícím důvodem pro realizaci přípravy nového metodického postupu pro sledování a hodnocení podpory rozvoje informační gramotnosti.

2.2 Definice informační gramotnosti

Česká školní inspekce bude nadále vycházet z nově formulované definice informační gramotnosti odrážející potřebu moci navázat jednotlivé součásti definice informační gramotnosti na konkrétní pozorovatelné aspekty výuky a projevů žáků.

Informační gramotnost je schopnost:

- identifikovat a specifikovat potřebu informací v problémové situaci,
- najít, získat, posoudit a vhodně použít informace s přihlédnutím k jejich charakteru a obsahu,
- zpracovat informace a využít je k znázornění (modelování) problému,
- používat vhodné pracovní postupy (algoritmy) při efektivním řešení problémů,
- účinně spolupracovat v procesu získávání a zpracování informací s ostatními,
- vhodným způsobem informace i výsledky práce prezentovat a sdílet,
- při práci dodržovat etická pravidla, zásady bezpečnosti a právní normy,
- to vše s využitím potenciálu digitálních technologií za účelem dosažení osobních, sociálních a vzdělávacích cílů.

Uvedená nově vytvořená definice informační gramotnosti zdůrazňuje širší pohled na kompetence, které jsou vázány na práci s informacemi a digitálními technologiemi. Rozvoj a rozšíření digitálních technologií a s nimi související informační boom ovlivňují současnou společnost v mnoha ohledech. Jejich vlivem se mění nástroje, postupy, zvyklosti i důraz na potřebné znalosti a dovednosti. Klíčovými pro spokojený život ve společnosti se stávají schopnost samostatného kritického myšlení, schopnost pružně se vyrovnávat s neustále a stále rychleji se proměňujícími vnějšími podmínkami, schopnost celoživotně se vzdělávat,

² *Koncepční záměry inspekční činnosti na období 2014–2020* (dostupné na <http://www.csicr.cz/cz/DOKUMENTY/Koncepni-zamery/Koncepni-zamery-CSI-2014-2020>).

schopnost řešit problémy (včetně orientace v komplexních situacích) a přicházet s neotřelými a praktickými řešeními, komunikovat a spolupracovat s ostatními.

Při sledování a hodnocení rozvoje informační gramotnosti je třeba mít neustále na zřeteli, že informační gramotnost lze sice samostatně vymezit (akcentovat vybrané kompetence, schopnosti, dovednosti), její obsah se ale prolíná s dalšími základními gramotnostmi, podobně jako je tomu např. u čtenářské, jazykové nebo sociální gramotnosti.

2.3 Specifika sledování rozvoje informační gramotnosti v českém vzdělávacím prostředí

Při hodnocení rozvoje informační gramotnosti žáků v podmínkách českého vzdělávacího systému je důležité si uvědomit několik podstatných okolností.

- 1. Rámcové vzdělávací programy rozvoj informační gramotnosti prozatím plně nepožadují.** Současné rámcové vzdělávací programy (RVP) vymezují vzdělávací obsah související s využitím digitálních technologií a prací s informacemi ve vzdělávacích oblastech Informační a komunikační technologie (RVP pro základní vzdělávání), Informatika a informační a komunikační technologie (RVP pro gymnázia) a Informační a komunikační technologie (RVP pro střední odborné vzdělávání). Vzdělávací obsah popsany v těchto RVP jen zčásti odpovídá současným požadavkům na rozvoj těch kompetencí žáků, které tvoří informační gramotnost v duchu definice vytvořené za účelem inspekční činnosti České školní inspekce. Tímto problémem se zabývá *Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020* MŠMT (SDV), která mimo jiné plánuje revize RVP a jejich aktualizaci ve prospěch rozvoje digitální gramotnosti a inforatického myšlení žáků. Při vymezování informační gramotnosti a indikátorů jejího rozvoje byly hlavní myšlenky i cíle SDV zohledňovány; přesto bude nutné po plánovaných úpravách RVP revidovat v duchu těchto úprav i vymezení informační gramotnosti závazné pro inspekční činnost České školní inspekce.
- 2. Vzdělávání učitelů v oblasti rozvoje informační gramotnosti neodráží v plné míře potřeby rozvoje informační gramotnosti.** Rozvoj informační gramotnosti žáků v současných školách závisí na individuálních záměrech, iniciativách a především schopnostech škol a učitelů sledovat aktuální vývoj a získat potřebné informace. Jak pregraduální vzdělávání budoucích učitelů, tak další vzdělávání učitelů v rámci Dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP) neposkytuje v dostačující míře informace a dovednosti, které jsou na straně učitele třeba k vytváření a upevňování potřebných kompetencí žáků. Potřeba rozsáhlejší metodické podpory v této oblasti je zřejmá.
- 3. Rozvoj informační gramotnosti je vázán na veškerou školní práci žáků napříč všemi vzdělávacími oblastmi.** Informační gramotnost nelze vnímat jako jednooborovou problematiku a podporovat její rozvoj v jediném (libovolném) předmětu či vzdělávací oblasti. Z podstaty věci prostupuje všemi vzdělávacími obory (vyučovacími předměty) a jako takový by měl být posuzován (hodnocen).

3 Indikátory pro sledování a hodnocení rozvoje informační gramotnosti

3.1 Přístup k formulaci indikátorů rozvoje informační gramotnosti

Zpracování souboru indikátorů rozvoje informační gramotnosti se kvalitativně i kvantitativně liší od zpracování metodik sledování zbývajících pěti gramotností obsáhnutých v projektu

NIQES. Zatímco v matematické, čtenářské a přírodovědné gramotnosti bylo možno opřít se ideově i metodologicky o uchopení daných gramotností například v mezinárodních šetřeních (PISA, TIMSS, PIRLS), u jazykové gramotnosti vyjít z konceptu Společného evropského referenčního rámce (SERR) a metodiku sledování rozvoje sociální gramotnosti opřít o rozpracované koncepty osobnostní výchovy, u informační gramotnosti byla situace jiná. S výjimkou indikátorů podmínek rozvoje informační gramotnosti bylo třeba vytvořit celý soubor indikátorů a jim odpovídajících nástrojů bez možnosti inspirace čimkoli obdobným z pedagogické praxe. To s sebou přineslo nevyhnutelnou potřebu formulovat indikátory, jejich popisy a související metodické návody tak, aby přinesly inspekčním pracovníkům i učitelům dostatečně podrobné a srozumitelné informace o kvalitativně novém produktu.

Ke sledování rozvoje informační gramotnosti byly formulovány konkrétní indikátory ve třech základních oblastech – pro **podmínky** rozvoje informační gramotnosti, pro sledování procesu **rozvoje** informační gramotnosti a pro sledování dosažené **úrovně** informační gramotnosti. Indikátory slouží jednak k podrobnějšímu, jasně definovanému pohledu na určitý díl informační gramotnosti, jednak popisují svým obsahem a cílovou hodnotou očekávaný stav – to z nich dělá významný nástroj s formativním efektem jak pro účely inspekční činnosti (schopnost získat interpretovatelné informace relevantní k rozvoji informační gramotnosti), tak pro evaluační činnost škol, pro které budou vodítkem na cestě ke zkvalitňování podpory rozvoje informační gramotnosti.

Vzhledem k rozsahu souborů indikátorů pro každou z uvedených tří hlavních oblastí se ve snaze o přehlednost dokumentu následující popis soustředí na prezentaci základních rysů a pojetí indikátorů, zatímco úplné soubory indikátorů jsou obsahem samostatných příloh.

3.2 Indikátory podmínek rozvoje informační gramotnosti

Pro posouzení podmínek rozvoje informační gramotnosti a stanovení jejich úrovně bude využíván difúzní model integrace moderních technologií do výuky. Tento model tvoří obsahový základ on-line aplikace **Profil Škola21** (<http://skola21.rvp.cz/>), který byl v roce 2010 ověřen a standardizován jako nástroj vlastního hodnocení škol v oblasti integrace moderních technologií do života školy v projektu Cesta ke kvalitě Národního ústavu pro vzdělávání (NUV). Soubor indikátorů, s nimiž uvedený model pracuje a které jsou základem pro inspekční činnost tematicky zaměřenou na sledování podmínek rozvoje informační gramotnosti, je obsahem Přílohy 1.

Integrace moderních technologií (ICT, digitálních technologií) do výuky a do života školy je proces osvojování inovace, a jako takový probíhá v několika fázích. Vývoj školy od nejnižšího stadia, kdy škola problematiku technologií neřeší, k nejvyššímu stadiu, kdy škola technologie dokonale integruje, bude popisován na čtyřech úrovních: 1. *Začínáme*; 2. *Máme první zkušenosti*; 3. *Nabýváme sebejistoty*; 4. *Jsme příkladem ostatním*. Využití čtyř úrovní umožní na dostatečně jemné škále odlišovat stadia, v nichž se školy v průběhu vytváření optimálních podmínek pro rozvoj informační gramotnosti budou nacházet, a tedy i poskytovat dostatečně podrobnou výpověď o stavu podmínek rozvoje informační gramotnosti ve školách jako celku.

Difúzní model integrace moderních technologií do výuky popisuje úroveň začlenění ICT do chodu školy v pěti oblastech: 1. *Řízení a plánování*; 2. *ICT ve školním vzdělávacím programu*; 3. *Profesní rozvoj*; 4. *Integrace ICT do života školy*; 5. *ICT infrastruktura*. Jednotlivé oblasti jsou popsány v celkem 29 indikátorech (viz Příloha 1).

Při posuzování podmínek rozvoje informační gramotnosti podle uvedených indikátorů difuzního modelu integrace moderních technologií do výuky bude inspekční tým vycházet především z:

- dokumentů školy včetně vlastního hodnocení, případně plánu školy v oblasti integrace moderních technologií do výuky (ICT plánu), pokud jej škola má zpracován,
- rozhovorů s pracovníky školy (ředitel, ICT metodik/koordinátor, učitelé),
- pozorování v průběhu inspekční činnosti ve škole.

3.3 Indikátory procesu rozvoje informační gramotnosti

Indikátory průběhu směřují k určitému popisu vzdělávacích strategií (metod, postupů, prostředků), které volí učitel s ohledem na zvolené cíle, jichž mají dosáhnout jeho žáci (jsou ve výuce pozorovatelné, hodnotitelné a měřitelné). Je tedy vhodné sledovat proces z pohledu činností, které vykonává učitel, a činností, které vykonává žák, při posouzení podmínek, které škola pro rozvoj informační gramotnosti vytvořila. Pro sledování průběhu rozvoje informační gramotnosti bylo definováno celkem sedm indikátorů: 1. *Práce s informací*; 2. *Tvorba vlastního obsahu*; 3. *Práce s digitálními technologiemi*; 4. *Bezpečnost a etické chování v digitálním prostředí*; 5. *Řešení problémů*; 6. *Komunikace a spolupráce*; 7. *Osobní vzdělávací prostředí žáků a učitelů*. Úplný soubor všech sedmi indikátorů i s jejich podrobnými popisy je obsahem Přílohy 2.

K posouzení úrovně v každém indikátoru slouží třístupňová škála, obdoba fází vývoje školy při integraci moderních technologií do výuky: 1. *Začínáme*; 2. *Nabýváme sebejistoty*; 3. *Jsme příkladem ostatním*. Důvodem pro redukováný rozsah hodnotící škály oproti indikátorům podmínek rozvoje informační gramotnosti je skutečnost, že oproti lépe kvantifikovatelným indikátorům podmínek rozvoje informační gramotnosti budou hodnocení kvality procesu rozvoje informační gramotnosti více subjektivně ovlivněny úsudkem pozorovatele (inspekčního pracovníka) a jemnější škála by vliv subjektivní nepřesnosti pouze zvýrazňovala.

Při posuzování průběhu rozvoje informační gramotnosti ve škole bude inspekční tým vycházet především z:

- pozorování výuky v rámci hospitační činnosti,
- rozhovorů s učiteli a žáky,
- rozboru výstupů a prací žáků i příprav učitele,
- dotazníků pro učitele a ICT metodiky školy.

Inspekční tým bude využívat pro sledování a následné posuzování úrovně informační gramotnosti dva nově vytvořené inspekční nástroje – Dotazník pro učitele a Dotazník pro ICT metodika/koordinátora školy.

Dotazník pro učitele slouží ke sběru základních informací o přístupu učitele k využívání technologií ve výuce a o jeho přístupu k dalšímu vzdělávání v oblasti práce s technologiemi a v problematice rozvoje informační gramotnosti obecně. Slouží jako podklad pro rozhovor s jednotlivými hospitovanými učiteli a ve formě agregovaných dat za školu i jako podklad pro rozhovor s ředitelem školy. Celé znění formuláře dotazníku je obsahem Přílohy 3.

Dotazník pro ICT metodika/koordinátora slouží obdobnému účelu jako dotazník pro učitele, na problematiku rozvoje informační gramotnosti se ale dívá „z druhé strany“ – z pohledu metodika/koordinátora, jenž je zodpovědný za vytváření takových podmínek

rozvoje informační gramotnosti ve škole, které umožní učitelům realizovat cíle spojené s rozvojem informační gramotnosti v co nejširším rozsahu. Celé znění formuláře dotazníku je obsahem Přílohy 4.

3.4 Indikátory dosažené úrovně informační gramotnosti

Pro hodnocení dosažené úrovně rozvoje informační gramotnosti je formulováno osm oblastí odpovídajících jednotlivým částem definice informační gramotnosti používané pro inspekční činnost České školní inspekce tematicky zaměřenou na informační gramotnost:

- identifikovat a specifikovat potřebu informací v problémové situaci,
- najít, získat, posoudit a vhodně použít informace s přihlédnutím k jejich charakteru a obsahu,
- zpracovat informace a využít je k znázornění (modelování) problému,
- používat vhodné pracovní postupy (algoritmy) při efektivním řešení problémů,
- účinně spolupracovat v procesu získávání a zpracování informací s ostatními,
- vhodným způsobem informace i výsledky práce prezentovat a sdílet,
- při práci dodržovat etická pravidla, zásady bezpečnosti a právní normy,
- využívat potenciálu digitálních technologií.

Celkem je pro sledování dosažené úrovně informační gramotnosti vytvořeno 34 indikátorů – jejich úplný přehled je obsažen v Příloze 5. Každý indikátor je rozpracován pro čtyři základní úrovně, které odpovídají jednotlivým etapám vzdělávání žáka: na vstupu do ZŠ, na konci 5. ročníku ZŠ, na konci 9. ročníku ZŠ, na konci SŠ.

Hodnocení indikátorů dosažené úrovně informační gramotnosti je možné provést s využitím například hodnocení žákovských výstupů v jejich portfoliích, pozorování výkonů žáků v řešení problémových úkolů řešených v průběhu hospitační činnosti, posouzení výstupů žákovských projektů realizovaných před inspekční činností ve škole, případně zadání didaktických úloh schopných sledovat některé dílčí součásti informační gramotnosti (např. oblast získávání a prezentace informací v grafech a tabulkách apod.).

4 Postup inspekční činnosti pro sledování rozvoje informační gramotnosti

Sledování rozvoje informační gramotnosti bude probíhat v režimu tematických inspekcí, jejichž průběh upravuje metodika komplexní inspekční činnosti popsaná v rámcovém koncepčním dokumentu *Metodika využití národního rámce kvality při inspekční činnosti ve školách a školských zařízeních*³. Provázanost jednotlivých součástí inspekčního postupu je v systému InspIS DATA zajištěna prostřednictvím nastaveného workflow⁴, za jehož dodržování je zodpovědný vedoucí inspekčního týmu.

Obecně lze v postupu inspekční činnosti zaměřené na sledování rozvoje informační gramotnosti vymežit tři fáze:

Mapování podmínek rozvoje informační gramotnosti v dané škole (získávání podkladů například ze školního vzdělávacího programu a dalších dostupných materiálů školy –

³ Materiál je jedním z výstupů projektu NIQUES.

⁴ Workflow je jedna z funkcionalit systému InspIS DATA, která pomáhá sledovat správný sled jednotlivých činností a zároveň pomáhá hlídat termíny pro ukončení těchto činností.

posouzení role, kterou škola rozvoji informační gramotnosti věnuje v běžné výuce, ale také třeba v rámci projektů či mimoškolních akcí, informace z dotazníku vyplněného ředitelem školy).

Ověřování (hospitační pozorování, informace z dotazníků vyplněných učiteli a metodikem/koordinátorem ICT, rozhovor s učitelem, rozbor doložených materiálů, dat a informací, rozhovor s jinými než hospitovanými učiteli, rozhovor se žáky).

Vyhodnocení získaných zjištění a hodnocení úrovně rozvoje informační gramotnosti, formulace závěrů a jejich diskuse s ředitelem a učiteli, tvorba inspekční zprávy.

Četnost sledování rozvoje informační gramotnosti bude závislá na personálních a organizačních možnostech České školní inspekce; z hlediska příspěvku k podpoře rozvoje informační gramotnosti by rozpětí mezi opakovanou inspekční činností zaměřenou ve škole na rozvoj informační gramotnosti nemělo přesáhnout délku šesti let.

4.1 Postupy při vyhodnocování zjištěných informací

Na základě zjištěných skutečností zaznamenaných v záznamových formuláři bude inspekční pracovník činit závěry přiměřené časovému rozsahu inspekce i oblastem, které mohly být v rámci dané inspekční činnosti ve škole zjišťovány. Celkové vyhodnocení záleží na kvalifikované profesní úvaze inspekčního pracovníka, protože si uvědomuje, že po krátkou dobu inspekční činnosti může zjistit a posuzovat jen některé části z celku, a předem nelze vědět, které (možná i zásadní) jevy budou během inspekční činnosti zachyceny a které ponechány stranou. Základním pilířem fungujícího systému sledování a hodnocení rozvoje informační gramotnosti tak bude metodické vzdělávání inspekčních pracovníků v oblasti sledování rozvoje informační gramotnosti, zahrnující například vyhodnocování virtuálních hospitací, aby docházelo ke sblížení pohledu inspekčních pracovníků na pozorované jevy ovlivňující rozvoj informační gramotnosti a sjednocování hodnotících kritérií.

Technologickým základem pro shromažďování a agregované vyhodnocování získaných zjištění bude elektronický informační systém InspIS DATA⁵ – ten umožňuje jednak záznam všech zjištění inspekčního pracovníka do elektronické verze všech vytvořených formulářů, jednak tvorbu souhrnných reportů na různých úrovních (škola, skupina škol, všechny školy v systému) prezentujících získaná zjištění jak pro potřeby inspekčního pracovníka v průběhu konkrétní inspekční akce, tak pro analýzu a hodnocení stavu rozvoje informační gramotnosti napříč vzdělávací soustavou.

Usoudí-li inspekční pracovník, že škola může vzhledem ke zjištěné úrovni rozvoje informační gramotnosti být v rámci některých indikátorů příkladem dalším školám, může být škola s jejím souhlasem uvedena v systému InspIS DATA v rámci souboru příkladů inspirativní praxe.

Na úrovni školy je výstupem inspekční činnosti inspekční zpráva, na úrovni vybraného segmentu vzdělávací soustavy (vybrané skupiny škol) pak tematická zpráva. Inspekční zpráva zahrnuje především hodnocení zjištění relevantních k rozvoji informační gramotnosti v rámci školy, s možnými doporučeními způsobů zvýšení kvality podpory rozvoje informační gramotnosti, například odkazem do souboru příkladů inspirativní praxe. Tematická zpráva zahrnuje hodnocení agregovaných zjištění za celou skupinu škol zahrnutých do sledování rozvoje informační gramotnosti a formulaci závěrů a doporučení směřujících ke zvýšení úrovně informační gramotnosti a zkvalitnění podpory jejího rozvoje.

⁵ InspIS DATA je jeden z modulů inspekčního informačního systému, který byl vytvořen v rámci projektu NIQUES, a slouží především ke sběru a vyhodnocování dat z inspekční činnosti České školní inspekce.

5 Využití dalších modulů inspekčního informačního systému ve sledování rozvoje informační gramotnosti

Kromě již zmíněného modulu InspIS DATA jsou součástí inspekčního informačního systému vytvořeného v rámci projektu NIQES i další moduly, jejichž využití zásadním způsobem ovlivňuje a zefektivňuje inspekční činnost včetně inspekční činnosti zaměřené na rozvoj informační gramotnosti. Jejich přínos k realizaci inspekční činnosti zaměřené na sledování rozvoje informační gramotnosti spočívá především v:

InspIS DATA – plánování inspekční činnosti a její řízení a evidence, sběr informací od škol (ředitelé, učitelé) prostřednictvím elektronických zjišťování (formulářů), reportování získaných dat pro potřeby inspekčního týmu a následně i pro informování škol, možnost prezentace příkladů inspirativní praxe dalším školám;

InspIS SET – elektronické zjišťování dosažené úrovně vybraných dílčích složek informační gramotnosti, reportování získaných souhrnných dat o výsledcích žáků inspekčnímu týmu, zprostředkování úloh pro ověřování dosažené úrovně vybraných složek informační gramotnosti školám v modulu školního testování;

InspIS ŠVP – zefektivnění přípravy na inspekční činnost využitím možnosti vzdáleného přístupu ke školnímu vzdělávacímu programu školy;

InspIS HELPDESK – zefektivnění komunikace škol s Českou školní inspekcí ve všech fázích realizace inspekční činnosti zaměřené na sledování rozvoje informační gramotnosti;

InspIS PORTÁL – možnost pro školy prezentovat úspěchy dosažené v oblasti rozvoje informační gramotnosti veřejnosti, šíření příkladů inspirativní praxe široké veřejnosti.

6 Závěr

Metodika sledování podpory rozvoje informační gramotnosti postavená na dvou základních pilířích (definice informační gramotnosti doplněná o metodické odůvodnění a rozpracovaná do konkrétních indikátorů rozvoje informační gramotnosti, inspekční nástroje jako metodické vodítko ke sledování a hodnocení rozvoje informační gramotnosti a prostředky k záznamu získaných zjištění) představuje pro Českou školní inspekci komplexní nástroj umožňující sledování rozvoje informační gramotnosti. Jeho prostřednictvím bude Česká školní inspekce získávat informace o úrovni rozvoje informační gramotnosti ve školách i skupinách škol a jejich vyhodnocováním naplňovat svoji roli jak ve vztahu ke školám (hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání v segmentu informační gramotnosti), tak vůči státu (souhrnné sledování a hodnocení rozvoje vzdělávání na úrovni celé vzdělávací soustavy). Významné zkvalitnění využívaných nástrojů a postupů pro sledování informační gramotnosti a jejich sdílení se školami přinese ve střednědobém horizontu zkvalitnění vzdělávací činnosti škol a v dlouhodobém horizontu se pozitivně promítne do úrovně informační gramotnosti žáků.

Přílohy

Příloha č. 1: Soubor indikátorů podmínek rozvoje informační gramotnosti

Příloha č. 2: Soubor indikátorů procesu rozvoje informační gramotnosti

Příloha č. 3: Dotazník pro učitele k rozvoji informační gramotnosti

Příloha č. 4: Dotazník pro ICT metodika/koordinátora k rozvoji informační gramotnosti

Příloha č. 5: Soubor indikátorů dosažené úrovně informační gramotnosti